

KORPSTUR TIL MOSTAR 2008

Tekst og foto: Steinar Jøsok

Lørdag 28.06.08, reisedag

"-En kollisjon mellom to kjøretøyer er enkel fysikk. Alt er overlatt til tilfeldighetene, men alle tilfeldighetene kan forklares med ligningen kraft ganger tid er lik masse ganger endring i hastighet. Sett inn tilfeldighetene som tall i variablene og du har en fortelling som er enkel, sann og nådeløs. Den forteller for eksempel hva som skjer når et fullastet vogntog på tjuefem tonn og med en fart på åtti kilometer i timen treffer en personbil på atten hundre kilo med samme fart. Basert på tilfeldigheten som handler om treffpunkt, karosserienes beskaffenhet og legemenes vinkel i forhold til hverandre, finnes det et utall varianter av denne fortellingen....."

Full fart fra første setning, dette blir nok en god bok fra Jo Nesbø, tenkte der jeg satt på flyet. I full fart det også, ca 800 km/t. Jeg la boken ned på brettet foran Meg og tenkte på om det ville spille noen rolle for utfallet av sammenstøtet om flyet - hvis det krasjet, krasjet mens vi flyr med eller mot jordrotasjonen? Vi skulle jo ikke fly rett øst eller rett vest, men litt sørøst til Dubrovnik, så jeg kom til at det ikke var noen særlig aktuell problemstilling. Jeg lurte også på hvordan det ville gå med trommene hvis flyet styrtet. De var jo godt pakket inn i bobleplast og puttet opp i en stor aluminiumskasse. Hvordan vi skulle pakke dem hadde blitt behandlet på to styremøter og flere e-post utvekslinger. Ville de klare seg?

-Skal det være noe her, var det noen som spurte. Det var flyvertinnen. Jeg bestilte en panini og en kaffe mens jeg våknet, og jeg måtte humre litt for Meg selv når jeg kom på hva jeg hadde tillatt Meg å tenke rett før jeg sovnet. Menneskesinnet er litt rart sånn; av og til kan jeg ta Meg selv i å tenke de helt utroligste ting. Og når jeg sover, sånn som på flyet, kan jeg ikke stole på Meg, jeg kan oppleve Meg som rotete og tullete, og det kan være både ganske artig og skremmende å våkne hvis jeg klarer å huske hva hjernen har utsatt Meg for mens jeg sov eller halvsov. Nok om det, dette ble litt rart, lover at jeg skal skjerpe Meg i fortsettelsen.

Fortsettelsen

Flight DY1926, med ca 90 store og små Grenaderer i fredens tjeneste landet trygt og godt på flyplassen i Dubrovnik. Trommene var like hele, og etter at trommisene med trommismødre og representanter fra styret fikk forklart tollerne i Kroatia at det var trommer oppe i kassene fikk vi trommene inn i bussen. Turen fortsatte til Hotel Astarea i Mlini 20 kilometer sør for Dubrovnik. Innsjekkingen på hotellet gikk utrolig greit, for der hadde turkomiteen forberedt alt veldig godt. Ikke nok med det; noen av dem hadde reist ned noen dager før for å sjekke forholdene, gjøre nødvendige avtaler med diverse spisesteder, finne ut hvor vi kunne kjøpe badesko, og testet ut hvilken solfaktor vi burde smøre oss inn med osv. Stor takk til Kari Anne, Kristian, Eigil og Sissel, som var fortroppen. Tusen takk til Marit som har ledet komiteen og jobbet som en gal i lang tid. Bra jobba. Alle på turen fikk oppgaver, og Torstein og jeg var gruppeledere for gruppe sju: Tom Sander, Vegard, Marius, Jens Gunnar og Hågen. Kjempegruppe. Jeg reiste sammen med mine to barn, men fikk ikke være gruppeleder for noen av dem. Dette var min første korpstur og jeg syntes først at det var litt merkelig, men nå er jeg en stor tilhenger av ordningen. På denne måten får alle utvidet sosial omgang med andre i korpset, enten de er barn eller voksne. Alle blir bedre kjent med flere, og barna kan ikke henge seg på sin forelder, men ta sosialt ansvar selv og samtidig blir de trygge på flere voksne enn bare sine egne foreldre og dirigentene.

Til kveldsmat fikk vi meske oss med en buffé som bestod av både kalde og varme retter. Ja, de hadde varmt og kaldt bufe også, oksetunge for eksempel. Enkelte syntes det var litt spesielt å få høre at de hadde spist noe som andre hadde hatt i munnen sin før. Lengst kø ble det ved den aller kaldeste retten. Når det kommer femti barn fra kalde Norge til dette fantastisk fine og varme stedet passet det usedvanlig godt med fri isbar til kveldsmat.....

Før vi gikk til køys fikk også trommene en plass inne. De hadde stått ensom og forlatt ute på parkeringsplassen i timevis.

Søndag var den store bade-og pizzadagen

Rommene var fine og klimaanlegget virket kjempebra, så etter en god natts søvn bar det av sted til stranden denne søndagsmorgenen. Hvis man regner med de 118 øyene i Kroatia så har landet en kystlinje på hele 5790 km, og vi fikk boltre oss på ca 300 m av den. Vannet i Mlini var helt fantastisk. Alle badet, noen mer enn andre, alle spiste pizza på kafeen, noen ventet lengre enn andre, og noen smurte seg litt mindre enn andre med solkrem – skulle det vise seg. Det vist seg godt på noen....

Mandag dro vi til Dubrovnik

Mandag var det flere av oss om dro til Dubrovnik for å se denne flotte byen. Freden hadde satt sitt tydelige preg på byen, det kunne vi godt se når vi vandret oppe på den gamle bymuren med god utsikt ned på takene i bykjernen. Taksteinleverandørene hadde hatt gode tider etter krigen – for å si det sånn. Det var utrolig varmt å traske rundt i varmen, men heldigvis var det relativt tett mellom isbarene, så vi kom oss gjennom denne dagen også. Flott båttur tilbake til Mlini, alltid fint å se landskap og byer fra sjøsiden.

Tirsdag bading og reise til Stolac og Mostar

Nå var tiden inne for å bade, bade, bade før vi pakket sakene våre og satte nesen mot Bosnia. Nå var avslappingsferien over for mange. Første oppdrag på turen var konsert i Stolac. For mange av oss var dette det første feltarbeidet for Tutti 2008. Selv om vi hadde hørt mye om prosjektet, og sett mange bilder og videoer fra de som hadde vært nedover før, steg spenningen veldig mens vi kjørte gjennom Bosnia. Der fikk vi voksne gjensyn med disse ganske små, nesten kvadratiske litt grå husene med rødt tak, som vi hadde sett så mange grusomme reportasjer fra på TV for noen år siden. Når vi passerte grensen fikk vi med selvsyn se hvorfor Bosnia heter akkurat Bosnia. Bosnia betyr vann, og det høljet ned på en slik måte at det kunne målbinde den mest høylydte bergenser. Bosnia er et fjelland, men de har en kort kyststripe på beskjedne 20 kilometer ved Neum. Det høyeste fjellet er Maglic Mountain, som rager 2386 meter over havets overflate. (Galdhøpiggen 2469m)

Kontrastene fra Mlini til Stolac var store, og forskjellene på Kroatia og Bosnia var også ganske synlige. Kroatia har gjenoppbygd mye av turistindustrien sin etter krigen. Det jo et land som vender mot kysten så de har også fostret mange sjøfolk, flere har mønstret på norske båter. Arbeidsledigheten i Kroatia er på mellom 15 og 20 %, mens den i Bosnia ligger på ca 45 %. Hvis man trekker fra den "grå" økonomien i Bosnia er den omtrent 30 %. Norge har til sammenligning ca 3 % arbeidsledighet.

Konserten i Stolac ble fin og stemningsfull, hvor både junior- og hovedkorpset fikk vise seg frem. Vise seg frem fikk også det lokale korpset, de spilte også kjempebra. Artig å se at korpset eksisterer, til tross for at nesten ingen trodde på at Tutti skulle få til å etablere et korps i denne byen. Fantastisk bra jobba av Tutti 2008. Morten hadde tatt med seg jobben og mikrofonen på korpstur, så han intervjuet både den ene og den andre, store og små. Etter en god middag på en lokal restaurant gikk ferden videre til Mostar.

Da vi kom til barnehjemmet ble barn og voksne fordelt i tre forskjellige hus, og vi oppdaget ikke overraskende, at her var klimaanleggene ikke fullt så moderne som i Mlini. Mange av de som lå i kjelleren frøys, og alle som ikke lå i kjelleren svettet, særlig den første natten. Utpå natten senket roen seg over de fleste, både på Den egyptiske landsbyen og på Mostar In, hotellet som de fleste voksne bodde. Morten fant også roen utpå morgenkvisten, etter at han hadde tråklet Mostar inn og ut for å lete etter usikrede nettverk slik at han kunne få sendt lydfilen sin hjem til NRK. Takk til Morten, link til lydfilene finner dere på hjemmesiden. Til de neste nettene fikk vi justert sengene etter blæsten i kjelleren, og vi fikk rekvirert vifter til de øvrige rommene. Det ble ikke så verst til slutt, men beklagelig at flere ble syke av den første natta.

Onsdag var det rundtur, flerkoneri og seminar.

Onsdag gikk mange av oss som ikke hadde spilleoppdrag rundt i Mostar som turister. Vi var blant annet på omvisning i et tyrkisk hus og fikk en rask innføring i hvordan livet hadde vært i det huset for mange år siden, med bla flerkoneri. Enkelte av mennene som var med syntes først at det hørtes glimrende ut, men etter litt diskusjoner og utmaling av livssituasjonen ble vi enige om at en kone er akkurat passe, eller "en må være nok" som det plumpet ut en. Det var veldig varmt i byen og

inntrykkene var mange da krigsherjingene var godt synlig i bybildet. Det var bombede hus, flere menn manglet en fot, og gravlundene ga oss en sterk påminnelse om at i det Herrens år 1993 var Herren et helt annet sted.

Utpå ettermiddagen fikk vi den gledelige beskjeden om at juniorene også skulle få være med på avslutningsnummeret til den store Tuttikonserten på fredag, og de ble derfor hasteinnkalt til et seminar med The Brazz Brothers. Det var helt utrolig å være tilskuer til måten de instruerte barn i alle aldre og fra flere kulturer på. Her fikk vi virkelig se at å spille musikk sammen, på gehør, virkelig gjør det mulig å kommunisere på tvers av både språk, religion, region og alder. Fantastisk. Takk til Sverre som fikk inn de yngste.

Torsdag med marsjering og konsert ved Stari Most

Denne dagen begynte med at de tre korpene Grenaderkorpset Trondheim, Gradska limena glazba Stolac, Hrvatska glazba Mostar, marsjerte i gatene. Vi kjørte buss opp til "Rondo", ved kulturhuset på vestsiden. Marsjeringen endte opp på Spanish Square, eller "Spanskeplassen" hvor den store konserten skulle arrangeres neste dag.

Etter marsjeringen gikk vi ned til brua hvor korpene spilte for hverandre. Det var varmt og vi skulle endelig holde konsert nede på elvebredden ved denne brua som vi har sett så mange bilder av, og som vi har i logoen for Tutti 2008. Det var opprinnelig her vi hadde planlagt å ha den store konserten 04.07.08. Brua er et symbol og et ikon for fred, gjenoppbygging og ja, brubygging i dobbelt forstand.

På grunn av den strie Neretva og sikkerheten ble det valgt et annet sted for konserten, men vi ville dit for å få en forløsning av opparbeidde forventninger og følelser for denne brua.

Så sto vi der i steikende varme med den kalde Neretva rennende under Stari Most. Brua ble bygd av tyrkere i 1566, bombet i krigen 9. november 1993, gjenoppbygd med samme teknikk av tyrkere og gjenåpnet 23. juli 2004. Brua er midtpunktet i byen, og Mostar, eller Mostari betyr "bruvokterne". Vi sto der altså og svetten rant på de fleste – også på Sverre, vil jeg tro. Han var svært aktiv denne dagen; under oppmarsjen spilte og marsjerte han med trommer i Grenaderkorpset, og der nede ved elvebredden spilte han i et annet korps, og som om ikke det var nok, skulle han altså dirigere begge korpsetene våre.

Oppe på brua stimlet det seg til med turister rundt bruhopperne. Disse slanke atletiske mennene med kort svart hår som hopper 23 m ned i det iskalde vannet. Det er svært risikofyllt, og man må være godkjent hopper for å få hoppe, og de hopper ikke før de har fått samlet inn 25 euro. Noe av overskuddet gir de bort til veldedige formål i byen.

På elvebredden sto altså vi, eller satt. Det var så varmt at de fleste oppsøkte skyggene under trærne, akkurat som svartoksene gjør om sommeren. Jeg sto i sola og svettet for å ta bilder. Det var så varmt at svetteperlene ble til store dråper og tyngdekraften tok dem fra hårfestet, som er ganske høyt på meg, nedover pannen forbi øyenbrynet og inn i øyekroken, der tok de med seg en salt, minst like stor dråpe og fortsatte ferden langs neseroten, tok sats på overleppa og fortsatte i fritt fall nedover. Jeg så opp på brua og så at nå hadde de fått samlet inn 25 euro, og hopperen var i svevet – det var dråpen min også. Mannen plasket i elven til stor applaus fra de imponerte fremmøtte. Dråpen min var det ingen som så eller hørte. Jeg tittet ned for å se om den hadde nådd bakken, men kunne bare konstatere at den ikke hadde kommet helt ned; den fine grønne Tutti-skjorta mi var bløt på et fremspring litt under brystkassen. Mindre mat og mer trim tenkte jeg og sprang på butikken for å sikre væskebalansen i kroppen. Og når jeg skriver væskebalansen mener jeg altså vannbalansen – ikke brusbalansen. Når jeg kom tilbake var det en ny hopper som hadde stilt seg opp på brua. Jeg så opp og lurte på om det var Sverre som ville ha med seg enda en internasjonal erfaring før han skulle hjem for å planlegge Rennebuspæll, "Verden rundt på 20 minutt". Etter en kort drikkepause gikk vi som en grønn slange tilbake til Pavarottisenteret i disse fine t-skjortene våre som vi tapetserte byen med denne uken. Flere ganger ble jeg stoppet på gata, og måtte forklare hva Tutti 2008 var. Når vi kom frem hadde vi møter, men det er en helt annen historie.

En helt annen historie

Før i tiden, for ca 100 år siden fantes det ikke ungdommer. Barn var barn til de ble konfirmert, og da var de voksne. Etter få år som unge voksne fikk de selv barn, "og sånn gikk no dagen". Nå derimot er det langt mer komplisert. Nå er det slik at alle vil være ungdommer; mødre og fedre kjøper ungdomsklær til småbarna sine, - og til seg selv til de nærmer seg 60. Alle søker mot ungdommen. Ungdommene flyter i en dualistisk verden mellom det å være voksen og barn. De vil være voksne når de voksne mener at de skal være barn, og de vil selvfølgelig helst være barn når de voksne mener at de også skal være mer voksne. Voksenlivet skal prøves ut, men den trygge barndomstilværelsen kan være en god havn å søke til når ting "stokker seg litt". Alle er ikke alltid like flinke til å "time" helt riktig disse stadige hoppene opp og ned mellom barndommen og voksenlivet. I musikken og på reise, og i livet generelt, er det viktig med god "timing". Og når mange reiser sammen samtidig, og skal spille sammen, er det ekstra viktig med god "timing". Dette vet alle som har reist på tur før. Derfor hadde vi satt opp planer, grupper, gruppeledere, laget tidsskjemaer og navnelapper. Vi laget regler og konsekvenstiltak som skulle være til bruk ved brudd på disse. Og som sagt så hadde vi med oss ungdommer. Og ungdommer er ungdommer, sånn har det ikke alltid vært, men sånn er det altså nå. Når da noen av ungdommene bommet litt på "timingene" i hoppingen frem og tilbake mellom disse to verdenene, måtte vi altså plukke frem notatene våre og lese høyt. Da skjedde det noe som vi nok ikke hadde klart å forutse; de notatene som var så sterke og klare hjemme på kontoret i Norge, viste seg å være altfor sterke og samtidig noe uklare i Mostar. De passet rett og slett ikke inn, nå måtte det improviseres. På denne turen skulle jo ikke korpset ha med seg noter, alt skulle spilles uten noter, på

gehør. Heldigvis hadde vi med oss musikere som underviser på professornivå i improvisasjon og gehør. Takk til Jarle, Oluf og Hilde som hjalp oss i havn etter at noen hadde trodd at "uten noter" er det samme som "unoter". Jeg var jo litt inne om Jing og Yang (Jeg og Meg) i første kapittel; alle har flere sider å vise, avhengig av sinnstilstand og konsentrasjon - enten vi er ungdommer på 14 eller 64. Alle ble tilgitt, roen senket seg og øvelsen kunne fortsette.

Fredag, kjempefantastiskmegabrakonsert med krigsruiner som kulisser.

Fredag ettermiddag dro vi tilbake til "Spanskeplassen". Den ligger på det som en gang var frontlinja under krigen, og betraktes også i dag som skillet mellom den bosniske (muslimske) og den kroatiske (katolske) bydelen. En riktig plass for en konsert i "TUTTI- ånd". Konserten hadde sikkert trukket enda flere publikummere hvis den hadde blitt holdt trygt inne på en av sidene, men da hadde det kommet nesten bare folk fra den ene eller andre etniske gruppen.

Til nå har jeg brukt 2846 ord på å beskrive turen så langt. Jeg burde sikkert bruke minst like mange på å beskrive konserten, men det er visse ting som er vanskelig å beskrive. Noe må bare oppleves, så jeg velger å bruke det lengste ordet: kjempefantastiskmegabrakonsert.

Det å være sammen med barn og voksne som har jobbet mot et stort prosjekt i årevis er sterkt. De har endelig kommet frem til arenaen hvor de skal spille, og de skal spille sammen med nye venner som de nå sannsynligvis aldri kommer til å se igjen. Det å føle festivalpulsene som stiger når scenen rigges og lydskjekken er i gang, når kulissene rundt alt dette er en etnisk rensert og krigsherjet bydel, og toalettfasilitetene ser ut til så vidt ha berget seg gjennom krigen. Ja det må bare oppleves – kan ikke beskrives.

Det ble en fantastisk konsert. Alle gledet seg, noen var spente, andre var slitne, flere var syke og småsyke, men; "the show must go on". Til de minste barna våre fikk vi ordnet en fin plass mellom sikkerhetsgjerdet og scenen, trygt ved siden av alle sikkerhetsvaktene. De koset seg med saltmat og drikke før de fikk komme opp for å være med på avslutningsnummeret; Homecoming Song. Det ble en kjempefin kveld, og når vi tok bussen hjem til barnehjemmet gikk stemningen i taket. Skulle tro at vi hadde slått Brann i cupfinalen.

Tusen takk alle sammen for en fin tur. Spesielt takk til gruppe 7 og 8 med foresatte som jeg var mest sammen med, takk til de voksne som bodde på barnehjemmet. Og til turkomiteen; Takk for turen, bra jobba! Takk til Inge, Geir og resten av Tuttigjengen, musikerne og til de som tok med seg trommene hjem.

Oj. Jeg glemte å fortelle om hvor utrolig deilig og behagelig og kjølede men samtidig varmende, det var å bade i Mlini`s kjælende vann, etter en særdeles varm og klam busstur fra Mostar.

Det ble en litt lang historie, så nå er det på tide at Jeg takker for Meg, og anbefaler alle å kjøpe "Hodejegerne" av Jo Nesbø. Det er en veldig god bok, og Jo Nesbø gir alle sine inntekter fra salget til Harry Hole-stiftelsen.

Steinar Jøsok